Füüsilise isiku tulud ja maksuvabastused 2017

2017 II KVARTAL

Taotleja kavatseb rakendada investeerimisstruktuuri, kus seni kasutusel olnud mitme äriühingu asemel hakatakse kasutama ainult üht äriühingut, kes hakkab hoidma start-up'ide osasid/aktsiaid investorite eest ja nende arvel, kuid enda nimel. Taotleja soovis Maksu- ja Tolliameti hinnangut seoses planeeritava investeerimisstruktuuri maksustamisega.

Taotluse kohaselt ei planeerita asutada start-up'ide osasid ja aktsiad hoidma hakkavat äriühingut investeerimisühinguna ega usaldusfondina, vaid selle juriidiliseks vormiks saab olema äriühing. Kuna tulumaksuseadus ei näe ette võimalust käsitleda äriühingut maksustamisel läbipaistvana, st omistada äriühingu tulu selle liikmetele või omanikele, ei saa nimetatud asutatavat äriühingut käsitleda tulumaksuga maksustamisel läbipaistvana.

Taotluse kohaselt sõlmib asutatav äriühing investoriga käsunduslepingu, mille alusel kannavad investorid start-up'is osaluse soetamiseks vajaliku raha asutatava äriühingu kontole ning asutatav äriühing omandab nende investorite huvides, eest ja arvel osaluse neid huvitavas start-up'is. Asutatav äriühing hoiab omandatud osalust investorite jaoks. Investor on õigustatud investeeringut käsutama ning kannab kõik investeeringu omandamisega ja hoidmisega seotud riskid. Investori või investorite ühise korralduse alusel korraldab asutatav äriühing hoitava osaluse üleandmise ostjale. Väärtpaberiarvelduse korraldusest tulenevalt laekub start-up'i osaluse müügist laekuv summa asutatava äriühingu kontole, kes teeb käsunduslepingu alusel start-up osaluse müügi korral väljamakse investorile. Seega saab investeeringu ehk start-up osaluse müügist kasu investor. Nimetatud põhjusel tuleb asutatava äriühingu poolt start-up osaluse müügi korral käsunduslepingu alusel tehtava väljamakse ehk investorile makstava tulu maksustamisel lähtuda selle sisust.

Kuna investorid ei ole asutatava äriühingu osanikud, vaid start-up osalustesse investeerinud isikud, ei ole ka asutatava äriühingu poolt start-up osaluse müügist saadavate ja investoritele edasi makstavate väljamaksete maksustamine asutatava äriühingu dividendina või muu kasumieraldisena (TuMS § 50 lõige 1), samuti ettevõtlusega mitteseotud kuluna (TuMS § 52 lõige 2) või kingitusena (TuMS § 49 lõige 1) põhjendatud.

Tulumaksuga maksustamise seisukohast on asutatava äriühingu poolt investoritele start-up'i osaluse müügist tehtavad väljamaksed käsitletavad investori tuluna, kuna Eesti residendist juriidilisest isikust investor saab käsunduslepingust tulenevalt tulu asutatavale äriühingule start-up'i osaluse müügist laekunud summa ulatuses. Seetõttu tekib Eesti residendist juriidilisel isikul maksukohustus oma kasumi jaotamisel TuMS § 50 lõike 1 alusel. Eesti residendist füüsilisest isikust investor saab käsunduslepingust tulenevalt samuti tulu asutatava äriühingu start-up osaluse müügist laekunud summa

ulatuses. Kuna füüsilise isiku kasu väärtpaberite võõrandamisest arvutatakse müügihinna ja soetamismaksumuse vahena, siis peab füüsiline isik oma tuludeklaratsioonis deklareerima nii start-up'i osaluse müügist asutatavale äriühingule laekunud summa kui ka start-up'i osaluse soetamismaksumuse ning maksma saadud kasult tulumaksu (TuMS § 15 lõige 1). Füüsiline isik saab kasust maha arvata ka start-up'i osaluse müügiga otseselt seotud kulud. Juhul kui asutatav äriühing start-up osaluse müügist laekunud summat koheselt füüsilisest isikust investorile üle ei kanna, vaid nt sõlmib investoriga käsunduslepingu uue start-up osaluse omandamiseks ning raha kasutatakse uue osaluse omandamiseks, tuleb füüsilisel isikul deklareerida enda tuludeklaratsioonis kõik osaluste müügid ning tasuda tulumaks saadud kasult.

Start-up'ide osad/aktsiad ei kvalifitseeru finantsvaraks TuMS § 17¹ lõike 2 tähenduses. Seetõttu on füüsilise isiku maksukohustuse edasilükkamine investeerimiskonto kaudu välistatud. Tulenevalt planeeritavast investeerimisstruktuurist on oluline ka maksustamise aluseks olevatest andmetest õigeaegne (kalendriaastale järgneva aasta 1. veebruariks) teavitamine füüsiliste isikute tuludeklaratsioonide täitmise kohustuse tagamiseks (edastada maksuhaldurile või õigeaegselt teavitada start-up'i osaluse müügist kasu saanud investoreid maksustamise aluseks olevatest andmetest).

Mitteresidendist füüsilisest isikust investor saab samuti käsunduslepingust tulenevalt tulu asutatava äriühingu start-up osaluse müügist laekunud summa ulatuses. Kasu arvestamine ja deklareerimine toimub sarnaselt residendist füüsilise isiku reeglitele, kuid arvestada tuleb TuMS § 29 lõike 4 punktis 5 sätestatud erisust. Nimetatud erisuse kohaselt maksustatakse Eestis mitteresidendist füüsilisest isikust investori kasu tulumaksuga juhul, kui mitteresident müüb start-up osaluse äriühingus, mille vara koosneb põhiliselt kinnisasjadest.

Viimati uuendatud 30.06.2021